

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 4 czerwca 2021 r.

ZP-KNPS.431.8.5.2021.EL

Pani
Mariola Chwałko
Kierownik
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Zgorzelcu

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 23,26,27 kwietnia 2021 r. na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1464), art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224), art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.), art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 ze zm.) zespół kontrolerów: Ewa Lasota - starszy specjalista, przewodniczący zespołu, Natalia Szczecińska – starszy specjalista, kontroler, z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadził kontrolę problemową w trybie zdalnym w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zgorzelcu z zakresu oceny kompletności przekazywania do Wojewody wniosków z zakresu świadczeń podlegających koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych obejmowała okres od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 23.kwietnia 2021 r., kontrola realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci obejmowała okres od 1 stycznia 2018 r. do 23 kwietnia 2021 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 21 grudnia 2020 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2021 r.

Ustalenia dokonane w trakcie kontroli zostały przedstawione w Projekcie Wystąpienia Pokontrolnego doręczonego Kierownikowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgorzelcu w dniu 02.06.2021 r. Do Projektu Wystąpienia Pokontrolnego nie wniesiono zastrzeżeń.

Jednostką kieruje Pani Mariola Chwałko powołana na stanowisko Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgorzelcu z dniem 03.07.2013 r.

Pani Mariola Chwałko ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Burmistrz Miasta Zgorzelec upoważnił:

1. Panią Mariolę Chwałko – Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgorzelcu na podstawie:
 - ✓ Zarządzenia nr 507/107/2013 z dnia 3 lipca 2013 r. do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych, w tym do wydawania decyzji administracyjnych (...).
 - ✓ Zarządzenia nr 109/77/19 z dnia 12 czerwca 2019 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych, a także do wydawania w tych sprawach rozstrzygnięć, w tym decyzji oraz przekazywania informacji o przyznaniu świadczenia wychowawczego.
2. Panią Bożeną Mickiewicz-Świderek – zastępcę Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgorzelcu na podstawie:
 - ✓ Zarządzenia nr 734/105/18 z dnia 18 czerwca 2018 r. do prowadzenia (...) postępowań oraz wydawania decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych, (...) prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach związanych z realizacją świadczenia wychowawczego, (...).
 - ✓ Zarządzenia nr 110/78/19 z dnia 12 czerwca 2019 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych, a także do wydawania rozstrzygnięć w tym decyzji oraz przekazywania informacji o przyznaniu świadczenia wychowawczego.
3. Panią Wiolettę Pawluk – zastępcę Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgorzelcu na podstawie:
 - ✓ Zarządzenia nr 288/53/16 z dnia 1 kwietnia 2016 r. do prowadzenia postępowań i wydawania decyzji administracyjnych w sprawach związanych z realizacją świadczenia wychowawczego,
 - ✓ Zarządzenia nr 546/146/13 z dnia 12 sierpnia 2013 r. do prowadzenia (...) postępowań w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych, w tym do wydawania decyzji administracyjnych.

4. Panią [REDACTED] – pracownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgorzelcu na podstawie:
 - ✓ Zarządzenia nr 769/140/18 z dnia 17 sierpnia 2018 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych (z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych) (...) do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych (z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych).
5. Panią [REDACTED] – referenta Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgorzelcu na podstawie:
 - ✓ Zarządzenia nr 291/56/16 z dnia 1 kwietnia 2016 r. do prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach związanych z realizacją świadczeń wychowawczych (z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych),
 - ✓ Zarządzenia nr 268/33/16 z dnia 7 marca 2016 r. do prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych (...) (z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych).
6. Panią [REDACTED] – referenta Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgorzelcu na podstawie:
 - ✓ Zarządzenia nr 295/60/16 z dnia 1 kwietnia 2016 r. do prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach związanych z realizacją świadczeń wychowawczych (z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych),
 - ✓ Zarządzenia nr 271/36/16 z dnia 7 marca 2016 r. do prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych (...) (z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych).
7. Panią [REDACTED] – referenta Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgorzelcu na podstawie:
 - ✓ Zarządzenia nr 293/58/16 z dnia 1 kwietnia 2016 r. do prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach związanych z realizacją świadczeń wychowawczych (z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych),
 - ✓ Zarządzenia nr 270/35/16 z dnia 7 marca 2016 r. do prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych (...) (z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych).
8. Panią [REDACTED] – referenta Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgorzelcu na podstawie:

- ✓ Zarządzenia nr 290/55/16 z dnia 1 kwietnia 2016r. do prowadzenia postępowań administracyjnych związanych w sprawach związanych z realizacją świadczeń wychowawczych (z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych),
- ✓ Zarządzenia nr 267/32/16 z dnia 7 marca 2016 r. do prowadzenia postępowań administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych (...) (z wyłączeniem wydawania decyzji administracyjnych).

W okresie objętym kontrolą realizacją zadań wynikającymi z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawy o świadczeniach rodzinnych zajmowali się następujący pracownicy:

1. Mariola Chwałko – Kierownik MOPS od 3.07.2013 r. – zatrudniona od dnia 1.09.2004 r.,

[REDACTED]

(dowód: akta kontroli, str. 153)

Wojewoda Dolnośląski ocenia **pozytywnie z nieprawidłowościami** działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zgorzelcu w zakresie kompletowania i przekazywania Wojewodzie wniosków dot. świadczenia wychowawczego i świadczeń rodzinnych w celu ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Postępowanie kontrolne zostało przeprowadzone na podstawie:

1. ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.),

2. rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1466),
3. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2018 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2018 r. poz. 1497),
4. rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne,
5. rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. z 2019 r., poz. 1177),
6. rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1465),
7. ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 ze zm.),
8. ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 735),
9. ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 672 ze zm.).

Informacje ogólne:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej został utworzony na mocy Zarządzenia nr 6/90 Naczelnika Miasta Zgorzelec z dnia 15 maja 1990 r.

W okresie objętym kontrolą jednostką kieruje Pani Mariola Chwałko zatrudniona na stanowisku kierownika od 3.07.2013 r.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek działał w oparciu o:

- Statut przyjęty Uchwałą Nr 148/2016 Rady Miasta Zgorzelec z dnia 29 marca 2016 r.

- Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem nr 633/04/18 Burmistrza Miasta Zgorzelec z dnia 3 stycznia 2018 r. oraz Regulamin Organizacyjny wprowadzony Zarządzeniem nr 777/148/18 Burmistrza Miasta Zgorzelec z dnia 22 sierpnia 2018 r.

Z dniem 1 stycznia 2018 r. Wojewoda Dolnośląski przejął zadanie realizowane dotychczas przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w obszarze świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego. Wraz z przejściem kompetencji Marszałka w ww. zakresie, Wojewoda Dolnośląski, pełni funkcję instytucji właściwej w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Przekazywanie wniosków z dokumentami wojewodzie, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego realizowana jest na podstawie art. 16 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 ze zm.) oraz art. 23a ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r., poz 111 ze zm.).

1. Postępowanie dotyczące przekazywania wojewodzie wniosków o świadczenia wychowawcze, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego

W okresie od 01.01.2018 r. do 20.04.2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgorzelcu przekazał do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, jako instytucji właściwej do realizacji zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 1363 wnioski o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego.

W powyższym okresie DUW wydał 1230 rozstrzygnięć dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (w liczbie tej zawierają się rozstrzygnięcia do wniosków złożonych przed 1.01.2018 r.).

(dowód: akta kontroli, str. 151)

Kontroli poddano dokumentację następujących przekazanych do DUW spraw dot. wniosków o ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego:

1.D.M. – wniosek złożony 23.02.2021 r., dot. okresu zasiłkowego 2021/2022

2.M.B. – wniosek złożony 4.07.2019 r., dot. okresu zasiłkowego 2019/2021

3.M.K. – wniosek złożony 22.08.2018 r., dot. okresu zasiłkowego 2018/2019

- 4.M.N.** – wniosek złożony 24.06.2020 r., dot. okresu zasiłkowego 2019/2021
5.B.K. – wniosek złożony 9.10.2018 r., dot. okresu zasiłkowego 2018/2019
6.S.G. – wniosek złożony 4.10.2019 r., dot. okresu zasiłkowego 2019/2021
7.M.B. – wniosek złożony 30.09.2019 r., dot. okresu zasiłkowego 2019/2021
8.A.L. – wniosek złożony 26.09.2019 r., dot. okresu zasiłkowego 2019/2021
9.A.K-N. – wniosek złożony 14.08.2019 r., dot. okresu zasiłkowego 2019/2021
10.P.D. – wniosek złożony 9.06.2020 r., dot. okresu zasiłkowego 2018/2019

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację przekazanych do Wojewody Dolnośląskiego 10 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego złożonych przez 10 rodzin.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń jest wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego wraz z kompletem dokumentów. Na składanych wnioskach przekazywanych do Wojewody Dolnośląskiego widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wnioski zawierały dane dotyczące osoby występującej o przyznanie świadczenia i członków rodziny wnioskodawcy, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, adres zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL, o ile je posiada - adres poczty elektronicznej i numer telefonu, wskazanie, na które dziecko (dzieci) wnioskodawca ubiega się o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. We wnioskach wskazywano kraj przebywania/aktywności członka rodziny podlegający koordynacji, nie wskazywano innego kraju niż podlegający koordynacji.

MOPS w Zgorzelcu samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwalał weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych,

Wnioski były przekazywane do Wojewody Dolnośląskiego terminowo.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W sprawie nr 1 (D.M.) przekazując wniosek do Wojewody Dolnośląskiego Organ nie skompletował wszystkich niezbędnych informacji umożliwiających prawidłowe ustalenie właściwości Wojewody. We wniosku brak informacji umożliwiających

identyfikację drugiego rodzica przebywającego w Polsce. Zgodnie z pismem Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 marca 2018 r. znak DSZ.III.5400.19.2018.MZ kierowanym do organów właściwych w sprawie ustalania prawa do świadczenia wychowawczego, a dotyczącym procedur postępowania i współpracy pomiędzy organami właściwymi a Wojewodami, organ właściwy, podejmując działania w trybie art. 16 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, powinien ustalić i przekazać wojewodzie wraz z wnioskiem niezbędne informacje, dotyczące rodziny wnioskodawcy, zebrane na podstawie złożonych przez stronę dokumentów, w tym oświadczeń dołączonych przez stronę (zawierających klauzulę o następującej treści: „Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”). Niezbędne informacje (o ile nie zostały zawarte w treści wniosku) powinny zawierać dane o rodzinie m.in. dokumenty, dotyczące aktywności zawodowej w Polsce w zakresie, w którym obowiązek ich przedstawienia obciąża wnioskodawcę.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Dane identyfikacyjne drugiego rodzica dziecka takie jak nr PESEL są zawarte w ugodzie sądowej dotyczącej łożenia na rzecz dziecka renty alimentacyjnej. Ośrodek ww. dokument przekazał wraz z wnioskiem klienta złożonym w poprzednich okresach zasiłkowych, a więc informacja taka jest w posiadaniu DUW. Pan D.M. nie wychowuje dziecka z jego matką, nie utrzymuje kontaktów z matką dziecka. Nie posiada jej danych identyfikacyjnych. Posiada jedynie wiedzę gdzie pracuje i na ten temat każdorazowo składa oświadczenie pod odpowiedzialnością karną”.

(dowód: akta kontroli, str. 155-158)

W związku ze złożonymi wyjaśnieniami oraz przedłożonym dokumentem w postaci ugody sądowej, kontrolerzy odstąpili od kwestionowania nieprawidłowości w powyższej sprawie. Ponadto informacje przekazane przez MOPS w Zgorzelcu zostały potwierdzone po analizie dokumentacji znajdującej się w Oddziale Koordynacji Świadczeń Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego.

2. W sprawie nr 2 (M.B.) Ośrodek przesłał do Wojewody wniosek wraz z nieprzetłumaczoną umową o pracę osoby przebywającej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto Ośrodek nie wezwał strony o poprawne

oświadczenie zawierające okres przebywania tej osoby poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, w przypadku gdy osoba złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, podmiot realizujący świadczenie wychowawcze przyjmuje wniosek i wyznacza termin, nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni, na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

W myśl § 4 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego z dnia 18 czerwca 2019 r., ustalając prawo do świadczenia wychowawczego, poza odpowiednimi informacjami wskazanymi w § 2 i § 3, uwzględnia się również odpowiednio: inne dokumenty, w tym oświadczenia, niezbędne do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego.

Podczas weryfikacji złożonej przez stronę dokumentacji należy zauważyć, iż decyzja o tym, czy daną sprawę przekazać do wojewody w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego, nie jest uzależniona jedynie od rozwiązań przyjętych w ustawodawstwie polskim.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zawartymi w piśmie nr DSZ.III.5400.19.2018.MZ z dnia 7 marca 2018 r. właściwym jest, aby organ przyjmujący wniosek miał obowiązek skompletowania go tak, jakby sam był władny go rozpoznać. Złożony wniosek powinien zostać zweryfikowany pod względem formalnym przez przyjmujący organ właściwy. Ponadto w sytuacji kiedy nie zachodziłyby przesłanki do zastosowania przepisów art. 16 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci złożony wniosek powinien zawierać wszystkie dane oraz dokumenty, w tym oświadczenia niezbędne do przeprowadzenia postępowania i wydania decyzji. W przypadku stwierdzenia błędów lub braków we wniosku, organ właściwy powinien podjąć działania zmierzające do usunięcia i przekazania do wojewody kompletnego, prawidłowo wypełnionego wniosku. W przypadku braków, przekazanie wniosku do wojewody jest przedwczesne, gdyż w oparciu o taki materiał dowodowy nie jest możliwe ustalenie, czy w danej sprawie mają zastosowanie przepisy dotyczące koordynacji systemów zabezpieczenia

społecznego lub ustalenia kraju pierwszeństwa. Brak wszystkich dokumentów uniemożliwia natomiast wydanie decyzji o odmowie lub przyznaniu świadczenia.

Niezależnie od powyższego Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego pismem nr ZP-KŚ.7060.5.2018.MB z dnia 10 września 2018 r. skierowanym do Wójtów/Burmistrzów/Prezydentów w województwie dolnośląskim na prośbę Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – Departamentu Systemów Zabezpieczenia Społecznego zwrócił uwagę, iż organ właściwy podejmując działania w trybie 16 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci powinien ustalić i przekazać wojewodzie wraz z prawidłowo wypełnionym wnioskiem niezbędne informacje, dotyczące rodziny wnioskodawcy, zebrane na podstawie złożonych przez stronę dokumentów, w tym oświadczeń zawierających klauzulę o treści: „Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”.

Istotne jest, że dopóki wojewoda nie ustali, że w danej sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, na etapie przyjmowania wniosku, nie znajdują zastosowania przepisy zawarte w rozporządzeniu 883/2004, w szczególności art. 76 ust. 7, dotyczący wniosków i dokumentów sporządzonych w innym języku urzędowym UE niż polski, a tym samym zastosowanie mają przepisy krajowe tj. ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim. Oznacza to, że na etapie przyjmowania wniosku, wszelkie dokumenty powinny być przedstawione w języku polskim (tłumaczone na język polski) zgodnie z art. 5 w związku z art. 4 ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (t. j Dz. U. z 2021 r., poz. 672), chyba że dana okoliczność istotna dla sprawy, została udokumentowana w formie oświadczenia.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Pani M.B. do wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oprócz umowy o pracę w języku obcym załączyła oświadczenie pod odpowiedzialnością karną, z którego wynika, że współmałżonek jest zatrudniony (ze wskazaniem daty podjęcia pracy) poza granicami RP.

Składając wnioski w poprzednich okresach zasiłkowych, które Ośrodek przekazywał do DUW, klientka oświadczała, że umowa jest zawarta na czas nieokreślony. Oświadczenie, które przekazujemy w załączeniu znajduje się również w przesłanej do Państwa dokumentacji, przy wniosku na okres zasiłkowy 2018/2019”.

(dowód: akta kontroli, str. 159-162)

2. Postępowanie dotyczące przekazywania wojewodzie wniosków o świadczenia rodzinne, celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W okresie od 01.01.2018 r. do 20.04.2021 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zgorzelcu przekazał do Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, jako instytucji właściwej do realizacji zadań w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego 453 wnioski o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych.

W powyższym okresie DUW wydał 328 rozstrzygnięć dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (w liczbie tej zawierają się rozstrzygnięcia do wniosków złożonych przed 1.01.2018 r.).

Kontroli poddano dokumentację następujących przekazanych do DUW spraw dot. wniosków o ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych:

1.W.Z. – wniosek złożony 10.03.2020 r., dot. okresu zasiłkowego 2019/2020

2.P.K. – wniosek złożony 21.08.2019 r., dot. okresu zasiłkowego 2018/2019

3.P.C. – wniosek złożony 17.07.2019 r., dot. okresu zasiłkowego 2018/2019

4.K.M. – wniosek złożony 20.01.2020 r., dot. okresu zasiłkowego 2019/2020

5.A.Z. – wniosek złożony 9.10.2018 r., dot. okresu zasiłkowego 2018/2019

6.R.W. – wniosek złożony 20.11.2019 r., dot. okresu zasiłkowego 2019/2020

7.A.O. – wniosek złożony 6.08.2020 r., dot. okresu zasiłkowego 2020/2021

8.T.B. – wniosek złożony 29.03.2019 r., dot. okresu zasiłkowego 2018/2019

9.D.L. – wniosek złożony 25.01.2018 r., dot. okresu zasiłkowego 2017/2018

10.G.C. – wnioski złożone 1.03.2018 r., dot. okresu zasiłkowego 2017/2018

W trakcie kontroli ocenie poddano dokumentację przekazanych do Wojewody Dolnośląskiego 11 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych złożonych przez 10 rodzin.

Podstawowym dokumentem wymaganym do podjęcia decyzji o przyznaniu, bądź odmowie przyznania świadczeń jest wniosek o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych wraz z kompletem dokumentów. Na składanych wnioskach przekazywanych do Wojewody Dolnośląskiego widniał stempel opatrzony datą wpływu. Wnioski zawierały dane dotyczące osoby występującej o przyznanie świadczenia i członków rodziny wnioskodawcy, w tym:

imię, nazwisko, datę urodzenia, adres zamieszkania, stan cywilny, obywatelstwo, płeć, numer PESEL, o ile je posiada - adres poczty elektronicznej i numer telefonu, wskazanie, na które dziecko (dzieci) wnioskodawca ubiega się o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. We wnioskach wskazywano kraj przebywania/aktywności członka rodziny podlegający koordynacji, nie wskazywano innego kraju niż podlegający koordynacji.

MOPS w Zgorzelcu samodzielnie uzyskiwał lub weryfikował informacje o rodzinie, korzystając z Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego. W ramach udostępnionych usług korzystano z:

- Systemu Rejestrów Państwowych (PESEL), który pozwalał weryfikować występowanie osoby w rejestrze PESEL i sprawdzenie poprawności posiadanych danych.

Wnioski były przekazywane do Wojewody Dolnośląskiego terminowo.

Ponadto stwierdzono co następuje:

1. W sprawie nr 3 (P.C.) w przekazanym do Wojewody Dolnośląskiego wniosku celem ustalenia czy w ww. sprawie zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego, Organ kompletując dokumenty nie wezwał o oświadczenie o dochodzie netto z pracy poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz nie zweryfikował wnioskodawcy w systemie Emp@tia-ZUS.

Zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych w przypadku gdy osoba uprawniona do świadczeń rodzinnych lub członek rodziny tej osoby przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, organ właściwy przekazuje wniosek wraz z dokumentami wojewodzie. W myśl art. 23 b ust. 1 pkt 3 ww. ustawy Organ właściwy (...) ustalający prawo do świadczeń rodzinnych jest zobowiązany do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw rodziny, lub drogą pisemną, od organów podatkowych lub ministra właściwego do spraw finansów publicznych, organów emerytalno-rentowych oraz z rejestrów publicznych, w tym (...) z Centralnego Wykazu Ubezpieczonych, odpowiednio: informacji o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne, w tym informacji o wysokości składek od poszczególnych płatników i okresach opłacania przez nich tych składek.

Ponadto zgodnie z art. 24 a ust. 2 ustawy w przypadku gdy osoba złoży wniosek bez wymaganych dokumentów, podmiot realizujący świadczenia przyjmuje wniosek i wyznacza termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni na uzupełnienie brakujących dokumentów. Niezastosowanie się do wezwania skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

Ekonomika postępowania i słuszny interes strony, uzasadniają konieczność dokonania przez organ właściwy wstępnej weryfikacji pod względem formalnym wniosku, który będzie przekazany do wojewody. W przypadku stwierdzenia błędów lub braków formalnych we wniosku, organ właściwy powinien podjąć działania zmierzające do ich usunięcia i przekazania do wojewody kompletnego, prawidłowo wypełnionego wniosku wraz z niezbędnymi dokumentami.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Pracownik prowadzący sprawę uznał, że dochód osiągnięty za granicą wykazany w weryfikacji MF jest dochodem netto, czyli pomniejszonym o zapłacone za granicą RP składki oraz podatek i z tego powodu nie wezwał do złożenia oświadczenia o dochodzie uzyskanym poza granicą RP za 2017 r. pomniejszonym o zapłacone za granicą RP składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz podatek dochodowy. Ponadto przez nieuwagę, rozpatrując jednocześnie kilka wniosków klientki złożonych w tym samym dniu na różne okresy zasiłkowe, przesłał do wojewody wniosek bez zweryfikowania danych o ubezpieczeniu w systemie ZUS, zweryfikowane zostały pozostałe wnioski”.

(dowód: akta kontroli, str.163)

2. W sprawie nr 2 (P.K.), nr 4 (K.M.) i nr 7 (A.O.) w przekazanych do Wojewody wnioskach celem ustalenia czy w ww. sprawach zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego, Organ kompletując dokumenty nie wezwał wnioskodawców o dokumenty umożliwiające ustalenie dochodu rodziny – brak dokumentów potwierdzających datę i kwotę dochodu utraconego, brak dokumentu potwierdzającego kwotę dochodu uzyskanego z miesiąca następującego po miesiącu, w którym dochód został osiągnięty z pracy poza granicami RP - sprawa nr 2 (P.K.), natomiast w sprawie nr 4 (K.M.) i nr 7 (A.O.) brak dochodów z zagranicy pomniejszonych o składki zapłacone za granicą składki społeczne i zdrowotne oraz podatek.

Ponadto organ nie wezwał o poprawnie wypełnione oświadczenia o okresie przebywania i zatrudnienia poza granicami RP- spraw nr 2 (P.K.) i 4 (K.M.). Na ww. oświadczeniach zawarta jest tylko data rozpoczęcia pracy, brak jest daty końcowej lub oświadczenia zawierającego informacje iż sytuacja nie uległa zmianie. Do wniosków dołączone są nieprzetłumaczone umowy o pracę, brak jest oświadczeń Stron, które zawierałyby potwierdzenie ustaleń zawartych w ww. umowach o pracę.

Analogicznie jak w opisaney sprawie nr 3 (P.C.) zastosowanie ma tutaj art. 24a ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Ponadto w związku z § 5 ust. 3 lit g oraz lit i rozporządzenia z dnia 27 lipca 2017 r. ustalając prawo do zasiłku rodzinnego, uwzględnia się, poza odpowiednimi informacjami wskazanymi w § 2–4, również odpowiednio: dokument, w tym oświadczenie, określający datę utraty dochodu oraz wysokość i rodzaj utraconego dochodu, dokument, w tym oświadczenie, określający datę uzyskania dochodu oraz wysokość i rodzaj dochodu uzyskanego przez członka rodziny za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu – w przypadku uzyskania dochodu po roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy.

Ponadto osoba ubiegająca się o świadczenia rodzinne, winna przedstawić dokumenty zagraniczne w języku urzędowym RP, tj. w języku polskim, zgodnie z art. 5 w związku z art. 4 ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 672), chyba że dana okoliczność istotna dla sprawy, została udokumentowana w formie oświadczenia

Kierownik Ośrodka w sprawie nr 2 (P.K.) wyjaśnił:

„Okres zasiłkowy 2018/2019 trwał od 1.11.2018 do 31.10.2019 r. Pan P.K. złożył wniosek o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego w dniu 21.08.2019 r., po otrzymaniu pisma z DUW we Wrocławiu o możliwości złożenia wniosków w celu ustalenia pierwszeństwa ustawodawstwa oraz prawa do pobierania świadczeń rodzinnych. Do wniosku załączył oświadczenie pod odpowiedzialnością karną, od kiedy jest zatrudniony na terenie Niemiec. Nie wskazał daty końcowej, lecz w aktach sprawy (w związku z rozstrzygnięciem w innej sprawie), znajdowała się informacja Wojewody Dolnośląskiego, że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego mają zastosowanie do dnia 31.05.2021 r. W związku z powyższym, biorąc pod uwagę, że dokument potwierdzający okres zawarcia umowy o pracę za granicą jest znany wojewodzie z urzędu Ośrodek nie wzywał klienta do jego przedłożenia (postępując

zgodnie z art. 220 kpa). Oświadczenie o dochodzie uzyskanym poza granicami RP znajduje się przy wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (złożonym w tym samym dniu). W załączeniu przesyłamy w/w dokument. Ośrodek nie żądał składania drugiego egzemplarza oświadczenia w tej samej sprawie, a wnioski zostały przesłane do DUW tego samego dnia. Pracownik nie zweryfikował wniosku pod kątem utraty oraz uzysku zatrudnienia i przesłał wniosek do DUW, gdyż biorąc pod uwagę tylko dochody współmałżonki klienta wynikało, że rodzina przekracza kryterium dochodowe uprawniające do zasiłku rodzinnego. Z tego względu realizując zasadę szybkości i prostoty postępowania wyrażoną w art. 12 kpa Ośrodek uznał, że nie ma konieczności wzywania wnioskodawcy do przedstawienia dokumentu wskazującego na wysokość jego dochodu, gdyż jest to okoliczność niemająca żadnego wpływu na prawo do wnioskowanych świadczeń. (...)

(dowód: akta kontroli, str. 165-172)

Kierownik Ośrodka w sprawie nr 4 (K.M.) wyjaśnił:

„(...)W sprawie Pana K.M. Wojewoda Dolnośląski w dniu 7.05.2018 r. wydał postanowienie o zastosowaniu przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Z postanowienia wynika, że klient jest zatrudniony na terenie Niemiec od dnia 1.03.2008 r. Do wniosku złożonego przez Pana K.M. w dniu 29.05.2018 r. załączone zostało oświadczenie pod odpowiedzialnością karną, że jego sytuacja zawodowa się nie zmieniła”.

(dowód: akta kontroli, str. 173-178)

Kierownik Ośrodka w sprawie nr 7 (A.O.) wyjaśnił:

„W dniu składania wniosku, tj. 6.08.2020 r. klientka została ustnie poinformowana przez pracownika przyjmującego dokumenty o konieczności uzupełnienia wniosku poprzez dostarczenie zaświadczenia/oświadczenia o wysokości dochodu uzyskanego w 2019 r. Pracownik prowadzący sprawę, przekazując akta w dniu 30.08.2020 r. z uwagi na dużą ilość dokumentów nie zauważył braku w dokumentacji i przekazał niekompletny wniosek. W dniu 2.09.2020 r. klientka dostarczyła brakujący dokument i niezwłocznie pismem z dnia 4.09.2020 r. przesłano brakującą dokumentację do wojewody”.

(dowód: akta kontroli, str. 179-180)

W toku czynności kontrolnych stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- niekompletne przekazywanie wniosków do Wojewody celem ustalenia czy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
- przekazywanie do Wojewody dokumentów sporządzonych w języku obcym, bez udokumentowania w formie oświadczenia okoliczności istotnej dla sprawy.

W wyniku kontroli sformułowano następujące zalecenia:

1. Przekazywać Wojewodzie wnioski wraz z kompletem dokumentów w przypadku gdy osoba uprawniona do świadczeń rodzinnych i świadczeń wychowawczych lub członek tej rodziny przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego..
Podstawa prawna: art. 23a ust.1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.), art. 16 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2407).
Termin wykonania: na bieżąco.
2. Wzywać osoby ubiegające się o świadczenia rodzinne lub świadczenia wychowawcze o przedstawienie dokumentów zagranicznych w języku urzędowym RP, tj. w języku polskim, chyba że dana okoliczność istotna dla sprawy, została udokumentowana w formie oświadczenia z klauzulą zawierającą odpowiedzialność karną za składanie fałszywych zeznań.
Podstawa prawna: art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407), art. 5 w związku z art. 4 ustawy z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (t. j Dz. U. z 2021 r., poz. 672),
Termin wykonania: na bieżąco.
3. Do wniosku o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych dołączać dokument, w tym oświadczenie, określający datę uzyskania dochodu oraz wysokość i rodzaj dochodu uzyskanego przez członka rodziny za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu - w przypadku uzyskania dochodu po roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy,
Podstawa prawna: § 5 pkt 3 lit. i rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają

być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1466).

Termin wykonania: na bieżąco.

4. Do wniosku o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych dołączać dokument, w tym oświadczenie, określający datę utraty dochodu oraz wysokość i rodzaj utraconego dochodu.

Podstawa prawna: § 5 pkt 3 lit. g rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1466).

Termin wykonania: na bieżąco.

5. W przypadku niekompletnych dokumentów wzywać wnioskodawcę do dostarczenia brakujących dokumentów dotyczących okresu pracy poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Podstawa prawna: art. 24 a ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 111 ze zm.) oraz art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2407 ze zm.)

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z treścią art. 49 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. 2020, poz. 224), kierownik Ośrodka w terminie 30 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego informuje tut. Wydział o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystania wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden egzemplarz otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi Burmistrz Miasta Zgorzelec, trzeci włącza się do akt kontroli.

Do wiadomości:

1. Burmistrz Miasta Zgorzelec
2. a/a

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewelina Zygmunt
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

